

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen **Cluster 2b**

I-V etende inheemse vogelsoorten.
Orde Passeriformes (2)

© Alde Van Mingeren

2021

Document 2021 DE&W 14

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Erithacus rubecula* – Roodborst
Foto: © Alois van Mingeroet.

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtname van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn, opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen.

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot cluster 2b

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht.

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave Cluster 2b

Insecten- en vruchtenetende inheemse vogels

Orde: Passeriformes

Algemene houderijrichtlijn voor insecten en vruchtenetende
Inheemse vogelsoorten. 5

zc

Geslacht Erithacus

Erithacus rubecula Roodborst 12

Geslacht Ficedula

Ficedula hypoleuca Bonte vliegenvanger 18

Ficedula parva Kleine vliegenvanger 24

Geslacht Luscinia

Lucinia calliope Roodkeel nachtegaal 30

Lucinia megarhynchos Europese nachtegaal 36

Lucinia svecinia Blauwborst 42

Lucinia svecinia cyaneola Witgesterde blauwborst 48

Geslacht oenanthe

Oenanthe oenanthe Tapuit 54

Geslacht Phoenicurus

Phoenicurus moussieri Diadeem roodstaart 60

Phoenicurus ochruros Zwarte roodstaart 66

Phoenicurus phoenicurus Gekraagde roodstaart 72

Geslacht Saxicola

Saxicola rubetra Paapje 78

Saxicola rubicola Roodborst tapuit 84

Familie: Oriolidae = wielewalen en vijgogels

Geslacht Oriolus

Oriolus oriolus Wielewaal 90

Bijlage A:

Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 2b 96

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Algemene Houderijrichtlijn

Insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten

Cluster 2b

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor insecten- en vruchtenetende Inheemse vogels.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volière- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte code is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. G1 heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke specifieke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in het document Houderijrichtlijnen Cluster 2a, 2b,2c en 2d.

Documentnummers 2020 DE&W 13 t/m 2010 DE&W 16

Taxonomie

In cluster 2b zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de orde Passeriformes.

Familie	Geslacht	Soorten
Muscicapidae	Erithacus	1 soort
	Ficedula	2 soorten
	Luscinia	4 soorten
	Phoenicurus	2 soorten
	Saxicola	2 soorten

Familie	Geslacht	Soorten
Oriolus	Oriolus	1 soort

Land van herkomst

Insecten- en vruchtenetende inheemse vogels komen voor in alle landen die behoren tot de EU

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Inheemse insecten- en vruchten etende vogels hebben de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met deze soorten is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de insecten- en vruchtenetende inheemse vogelsoorten toegestaan is als de vogels voorzien zijn van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Voor inheemse insecten- en vruchtenetende vogels, die als kooi- en volièrevogels worden gehouden, kunnen aanvullende beschermende maatregelen vastgesteld zijn in o.a.

Verdrag van Bern;

Verdrag van Bonn

Status IUCN Red List

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bereigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een

houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Als vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, het groot brengen van de nakomelingen, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij gorzen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij insecten- en vruchtenetende vogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

---

¹ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor insecten- en vruchtenetende inheemse vogels.

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvolières, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met afmetingen van 80 x 80 x 40 cm. voor kleine soorten en 100 x 100 x 50 cm voor de soorten vanaf 15 cm. of groter. (lxhxb)

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Inheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de inheemse insecten- en vruchtenetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met andere in- en uitheemse vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra-vinken, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines.

Indien het gedrag van een inheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven specifieke houderijrichtlijn.

Het fokken.

Inheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen maart en april.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

De jonge vogels worden bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de meeste inheemse soorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De richtlijnen voor de voeding zijn moeilijker te geven omdat er nogal wat verschil zit tussen een insecteneter en een vruchteneter.

In de specifieke houderijrichtlijnen zijn per vogelsoort de juiste voedingsmethoden aangegeven. Belangrijk is bij aankoop vooraf te weten welk type voeding verstrekt moet worden.

In hoofdzaak een insecteneter:

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel aan eiwitten op te krikken kan AVES opfok worden verstrekt. Voedseldieren (meelwormen) worden daartoe op een speciaal mengsel gezet, 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Sommige vogels zijn vruchten en insecteneters.

Ze krijgen dus geen zaden maar palletvoer F16 van Versela Laga, fruit en insecten.

Daarnaast worden de Beo korrels en Remeline Lijsterkorrels van dezelfde fabrikant gegeven.

Dit kan dan nog worden aangevuld met meelwormen en fruit.

Als er jongen zijn wordt het menu uitgebreid met universeelvoer van Avian Delikat.

Het fruit wordt verrijkt met Nutri Boost van Avian. De vogels eten het liefst de hele dag fruit. De voedingswaarde van het fruit is niet volledig toereikend.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels.

Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiesel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de mengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Inheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Inheemse vogelsoorten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is niet voor alle soorten verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf en Verkoop

De aanschaf van inheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de inheemse vogelsoorten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat een inheemse vogelsoort een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, I-V etende inheemse soorten, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV. 2015-2020.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2912

Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009

Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet,*

uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Specifieke houderijrichtlijn

Roodborst

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 019.017

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae
Geslacht: Erithacus

Soort: **Erithacus rubecula rubecula**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn zeven ondersoorten.

Land van herkomst:

Geheel Europa uitgezonderd het hoge Noorden.

Biotoop:

Bossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Roodborst heeft een grootte van 14 cm.

Er is weinig kleurverschil tussen de man en de pop.

Het verdient aanbeveling daartoe een endoscopisch of DNA onderzoek via de veren te laten uitvoeren.

De korte spitse snavel is zwart. De oogring is licht van kleur. De iris en pupil zijn zwart. Achter het oog zit een kort wit streepje.

De kop- en nekbevedering is bruin grijs met een iets spikkeltekening en een olijfgroene waas.

het voorhoofd is oranjebruin en deze kleur loopt via de wangstreek door naar de keel.

De mantel en rugdek zijn olijfbruin met een iets grijze zoom. De stuit is licht oranjebruin.

De keel, hals en bovenborst is oranjebruin, ter hoogte van de vleugelbocht grijs. De onderborst, buik en onderlichaam zijn wit tot lichtgrijs. De flanken zijn olijfbruin.

De vleugeldekenveren zijn olijfbruin met op het uiteinde grijs en een kleine crème vleugelband.

De vleugelpennen zijn olijfbruin. De staartpennen zijn olijfbruin, soms met een oranjebruine gloed aan de basis. De toppen van de staartpennen zijn zwart met een smalle lichte zoom.

De poten zijn zwart met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Roodborst wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Roodborst is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Roodborst toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring.

Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Roodborst is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Roodborst is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodborst**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de

---

² Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in act nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodborst lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Een van de meest gevreesde ziekte met als regel een fatale afloop is de besmetting met worminfecties

Tegen deze ziekte kunnen preventieve maatregelen worden genomen door de vogels twee maal per jaar (voor-najaar) een wormmiddel toe te dienen

Dit wormmiddel is verkrijgbaar bij de dierenarts en hij zal een plan voor de vogels met de vogelhouder opstellen.

Veel voorkomen ziekten bij insectenetende vogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodborst.

De Roodborst is geen kooivogel maar hoort als koppel thuis in een buitenvolière. Zo'n volière moet voorzien zijn van een voldoende beplanting en een diversiteit aan zitstokken.

De vogels moeten in zo'n volière zich kunnen verschuilen voor de partner, vooral in de paartijd.

De afmetingen van een volière of vlucht moet bij voorkeur tenminste 200 x 80 x 200 cm zijn.

In deze ruimte is plaats voor 1 koppel vogels.

Aan de volière moet een tocht- en vorstvrij nachthok zijn verbonden, tenzij de volière zelf tocht- en vorstvrij is gemaakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodborst is aanvullend onderstaand van toepassing:

Bij een koppel Roodborsten kunnen geen vogelsoorten geplaatst worden.

Ze zijn erg agressief naar soortgenoten.

Het fokken met de Roodborst.

Zanglijsters zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks april en loopt door tot juli.

De vogels maken geheel zelf een nest in een open nestkast, dat na helemaal met o.a. cocosvezel is gebouwd, verder met modder wordt bekleed.

Per broedseizoen worden maximaal twee broedrondes toegelaten.

In iedere broedronde worden tussen de drie en soms zes eieren gelegd.

De pop broedt deze eieren zelf uit.

De broedtijd is 13 - 14 dagen. Vaak is het uitkomstpercentage 80% of hoger, afhankelijk van het aantal gelegde eieren.

Na 13 dagen verlaten de jongen het nest en worden hoofdzakelijk door de man verder gevoerd.

Alle jongen kunnen volwassen worden als tijdens deze opgroeperiode maar dagelijks een ruime aanbod is van levend voer in de vorm van wormen, tuinslakken en insecten die in de dierenspeciaalzaken verkrijgbaar zijn.

Terwijl de man de jongen voert begint de pop al weer aan een nieuw nest

Voor de jeugdruï is het niet mogelijk een geslachtonderscheid waar te nemen. Ook na de jeugdruï blijft dit moeilijk.

Inventarisatie fokverslagen

De Europese Cultuurvogel, 2005, no.5, blz. 196 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 2006, blz. 92

Fokverslag in archief COM Nederland

Vogellexpresse 2019, no.6, blz. 26 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden ingedeeld in de groep beschermde inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

Een Roodborst is een insecten- en vruchtetende vogel.

Zaden worden niet gepeld, maar slikken ze in het geheel door.

Geschikt voer is korrel voor sierhoenders en lijsterachtigen.

Deze voeding kan ook aangeboden in pelletvorm, daarnaast komen diverse vruchten in aanmerking.

Het voer wordt aangevuld met universeelvoer en insecten paté.

In het broedseizoen, dienen ze beschikking te hebben over levend wormen, slakken, insecten en of ontdooide diepvries insecten. Dit voer wordt bestrooid met spirulina en Aves insectenstrooipoeder.

In de rust/winterperiode krijgen de Roodborsten als aanvulling op hun voeding lijsterbessen en fruit.

De Roodborst heeft dagelijks een hoge wateropname.

Drinkwater moet voldoende beschikbaar zijn in daarvoor bestemde drinkflesjes of drinkfonteinjes.

Water raakt snel vervuild. Dagelijks moet het drinkwater worden verversd en aangeboden in schone drinkflesjes.

Roodborsten baden zich niet graag in open schalen. Beter is ze regelmatig te besproeien.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Om deel te kunnen nemen aan een tijdelijke tentoonstelling moet de zanglijster getraind worden om rustig in een kleine kistkooi ondergebracht te worden.

Dit trainingstraject bestrijkt een periode waarin de vogel vanuit de volière eerst gewend moet raken aan een kleinere vlucht en vervolgens aan de tentoonstellingskooi in de vorm van een kleine kistkooi..

Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Roodborst mag vijf opeenvolgende jaren ingezonden worden als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Roodborsten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Roodborst niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van de Roodborst als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodborst is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Roodborst kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, - ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 68.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2014. *Turdus philomelos*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Houderijrichtlijn Bonte vliegenvanger

2021, versie 1.2
NBvV code G1. 15.019.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Ficedula

Soort: **Ficedula hypoleuca hypoleuca**

Soorten/ondersoorten:

Van deze soort zijn drie ondersoorten

Ficedula h. sibirica

Ficedula h. iberiae

Ficedula h. speculigera

Land van herkomst:

Geheel Europa

Oorspronkelijk biotoop:

In open loofbossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft een grootte van ca. 13 cm.

Er is een kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is smal, spits en zwart van kleur. De oogring is licht van kleur. De iris is lichtgeel en de pupil is zwart. Boven de snavel bevinden zich twee kleine witte vlekjes, die soms tot één vlek ineen lopen.

De kopbevedering is zwart, de nek, mantel, rug en stuit zijn zwart.

De keel en hals zijn wit, dit loopt door tot onder de wangstreek in de richting van de nek.

De borst, buik, flanken, onderlichaam en onderstaartdekveren zijn wit.

De vleugeldekveren en slagpennen zijn zwartbruin. De toppen van de slagpennen hebben een lichte zoom. De armpennen zijn aan de basis wit, hierdoor ontstaat een brede witte vleugelband.

De staartpennen zijn zwart. De poten en nagels zijn zwart.

De pop:

De pop is bruingrijs in plaats van zwart. Op het voorhoofd ontbreken de witte veerveldjes. De vleugeldekveren zijn gezoomd. Het wit bij de man is bij de pop niet zo helder van tint.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en

- zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
  - c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
  - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
  - e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Bonte vliegenvanger wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Bonte vliegenvanger is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Bonte vliegenvanger toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Bonte vliegenvanger is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern

De Bonte vliegenvanger is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Bonte vliegenvanger**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Bonte vliegenvanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Vliegenvangers kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Bonte vliegenvanger.

De Bonte vliegenvanger moet ondergebracht worden in een ruime goed beplante volière of vlucht.

De volière moet zo ingericht zijn dat de vogels een uitkijkplek kunnen hebben op een open ruimte om insecten te vangen.

Een koppel heeft tenminste een ruime nodig van bijvoorbeeld 300 x 250 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn. Een tocht- en vorstvrij nachthok is een goede oplossing.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

³ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Voor de Bonte vliegenvanger is aanvullend onderstaand van toepassing:
Als de voliëre of vlucht maar groot genoeg is kunnen Bonte vliegenvangers met andere vogels samen gehouden worden.
Het is een rustige vogel en niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Bonte vliegenvanger.

Bonte vliegenvangers zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.
Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei, juni..
De Bonte vliegenvanger is een holenbroeder. De man zoekt het nest uit dat in de voliëre moet bestaan uit een dicht nestkastje met een invliegopening van 38 mm. Het verdient aanbeveling meerdere nestkastjes op te hangen. De pop moet door de man worden verleid bij het kiezen van de nestkast.
Als nestmateriaal gebruiken ze gras, takjes, mos, vezels en spinrag.
Per broedseizoen wordt niet vaker dan eenmaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot zeven eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.
Tijdens het broeden wordt de pop door de man gevoerd.
De broedtijd is 13 tot 15 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.
In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.
Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooi- en voliërevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Bonte vliegenvanger is in hoofdzaak een insecteneter.
Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen, pinky's en overige insecten.
Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in voliëres verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Bonte vliegenvanger kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Bonte vliegenvangers moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Bonte vliegenvanger niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Bonte vliegenvangers als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Bonte vliegenvanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Bonte vliegenvanger een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, deel 3, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 74.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 11, ISBN 849655306X

Links

BirdLife International 2012. *Ficedula hypoleuca*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Ficedula

Soort: **Ficedula parva para**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Ficedula p. albicilla

Land van herkomst:

Afghanistan; Albania; Algeria; Armenia (Armenia); Austria; Azerbaijan; Bahrain; Belarus; Belgium; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Egypt; Finland; France; Georgia; Germany; Greece; Hungary; India; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Israel; Italy; Jordan; Kazakhstan; Kuwait; Latvia; Lebanon; Libya; Lithuania; Luxembourg; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Malta; Moldova; Montenegro; Morocco; Netherlands; Norway; Oman; Pakistan; Poland; Portugal; Qatar; Romania; Russian Federation; Saudi Arabia; Serbia (Serbia); Slovakia; Slovenia; Spain (Canary Is. - Vagrant); Sweden; Switzerland; Tunisia; Turkey; United Arab Emirates; United Kingdom.

Oorspronkelijk biotoop:

In open vochtige loofbossen, parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft een grootte van ca. 11,5 cm.

Er is een kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is dun, spits en zwart. De oogring is wit, de iris en pupil zijn zwart. De kopbevedering is lichtgrijs en loopt door naar de nek, rug en stuit. De wang- en oorstreek zijn blauwgrijs. De keel, hals en het bovenste deel van de borst is oranje-rood. De borst is grijsblauw en gaat over in een witte onderborst, buik en onderlichaam. De onderstaartdekveren zijn wit. De flanken zijn wat beige wit.

De vleugeldekenveren zijn grijs met een beige was. De vleugelpennen zijn beige, de staartpennen zwart.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop:

De pop is fletser van kleur. De kopbevedering is lichtbruin. De wang- en oorstreek is geelachtig. De keel en hals zijn niet oranje-rood maar meer geelwit. De borst, flanken, buik en onderlichaam zijn lichtgrijs met geel doorweven. De onderstaartdekveren zijn wit.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Kleine vliegenvanger wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Kleine vliegenvanger is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Kleine vliegenvanger toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Kleine vliegenvanger staat in de Vogelrichtlijn op bijlage I.

De Kleine vliegenvanger is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Kleine vliegenvanger is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleine vliegenvanger**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen.

Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleine vliegenvanger lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Vliegenvangers kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleine vliegenvanger.

De Kleine vliegenvanger moet ondergebracht worden in een ruime goed beplante voliëre of vlucht.

De voliëre moet zo ingericht zijn dat de vogels een uitkijkplek kunnen hebben op een open ruimte om insecten te vangen.

Een koppel heeft bij voorkeur een ruime nodig van bijvoorbeeld 300 x 250 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in voliëre of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte voliëre kan een oplossing zijn. Een tocht- en vorstvrij nachthok is een goede oplossing.

---

⁴ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleine vliegenvanger is aanvullend onderstaand van toepassing:

Als de volière of vlucht maar groot genoeg is kunnen Kleine vliegenvangers met andere vogels samen gehouden worden.

Het is een rustige vogel en niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Kleine vliegenvanger.

Kleine vliegenvangers zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei, juni..

De Kleine vliegenvanger is een holenbroeder. De man zoekt het nest uit dat in de volière moet bestaan uit een dicht nestkastje met een invliegopening van 38 mm. Het verdient aanbeveling meerdere nestkastjes op te hangen. De pop moet door de man worden verleid bij het kiezen van de nestkast.

Als nestmateriaal gebruiken ze gras, takjes, mos, vezels en spinrag.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan eenmaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot zeven eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

Tijdens het broeden wordt de pop door de man gevoerd.

De broedtijd is 13 tot 15 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooien- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Kleine vliegenvanger is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen, pinky's en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insectenetters krijgen geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Kleine vliegenvanger kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Kleine vliegenvangers moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleine vliegenvanger verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Kleine vliegenvangers als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kleine vliegenvanger is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kleine vliegenvanger een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten ,deel 3, uitgave van de NBvV 2015 – 2020, blz. 74.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 11, ISBN 849655306X

Links

BirdLife International. 2013. *Ficedula parva*. The IUCN Red List of Threatened Species 2013: e.T22735909A50461316.. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Roodkeelnachtegaal

2021, versie 1.2
NBvV code G1. 15.019.017

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Luscinia

Soort: **Luscinia calliope calliope**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten.

Land van herkomst:

Het uiterste Noordoosten van Europa
Zeer zeldzame dwaalgast in West-Europa.

Oorspronkelijk biotoop:

Komt vooral voor in naaldbossen.

Beschrijving vogel:

De Roodkeel nachtegaal heeft een grootte van 15 cm.
De man heeft een donkerbruine kop en nek.
De wenkbrauwen en de snavelstreep zijn helder wit.
Tussen het oog en de snavel is de kopbevedering zwart. De kinvlek is rood, omrand door een smalle zwarte band. Daarbij laat de man witte baardstrepen zien.
De rug en de stuit zijn egaal donkerbruin.
Ook de borst is donkerbruin en daarbij is de kleur in de vrij brede flanken donkerbruin met een iets grijze waas. Het onderlichaam is licht beige.
De slagpennen van de vleugels en staart zijn bruin. De bovenstaart dekveren zijn donkerbruin met iets grijs, de onderstaart is wit.
De poten zijn zwartbruin met een vrij lang loopbeen.

De pop mist de rode kinvlek, laat daar soms iets roze zien.
De wenkbrauwen en de snavelstreep zijn beige wit. De teugel is grijs.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten)

- onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde “Vogelrichtlijn”.

opmerkingen:

De Roodkeel nachtegaal wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Roodkeel nachtegaal is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Roodkeel nachtegaal toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodkeel nachtegaal**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

---

⁵Cie DE&W NBvV, *Monografie “Het communiceren met kooi- en volièrevogels”*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodkeel nachtegaal lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodkeel nachtegaal.

De Roodkeel nachtegaal is een volièrevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een volière met een nachthok.

De minimale afmetingen van de buitenvlucht moeten bij voorkeur 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh) zijn. De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in vol begroeide vluchten of voliëres.

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken.

Roodkeel nachtegaleen zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvoliëre gehouden kunnen worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodkeel nachtegaal is aanvullend onderstaand van toepassing:

Roodkeel nachtegaleen kunnen met vogels van gelijke grootte gehouden worden, in de broedtijd kunnen het nestrovers zijn, dus om tot goede fokresultaten te komen is het aan te raden de vogels alleen, dus zonder andere soorten te huisvesten.

Het fokken met de Roodkeel nachtegaal.

Met deze vogelsoort kan in een onverwarmde binnenvlucht worden gefokt.

Eind mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.

Zij maken een komvormig nest van kokosvezels in de beplanting of in een halfopen nestkastje van 6x6x5 cm..Ook is het mogelijk dat ze een nest op de grond maken.

Onder normale omstandigheden kunnen twee broedronden gehouden worden.

Meestal worden 3-5 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.

De broedduur is 12-13 dagen.

Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 80%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Vogelexpressie 2004, no. 3, blz. 113 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 2005, blz. 363

De Europese Cultuurvogel, 2007, no. 3, blz. 105 e.v.

Kennisgeving van een kweekresultaat ANBvV, 2008

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot inheemse beschermde vogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Roodkeel nachtegalen zijn vruchten- en insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima universeelvoer en insectenpate met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander fruit worden aangeboden.

Het voedsel moet in meerdere bakken, op verschillende plaatsen en hoogten aangeboden worden.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodkeel nachtegalen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie .

Roodkeel nachtegalen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Roodkeel nachtegaal niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodkeel nachtegalen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft , maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodkeel nachtegaal is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Roodkeel nachtegaal een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volièrre of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door G.H. Renskers en A. Bouten, fokkers van Roodkeel nachtegalen.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TCTropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 71.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2014. *Lucinia calliope*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Europese nachtegaal

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.019.016

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Luscinia

Soort: **Luscinia megarhynchos megarhynchos**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn twee ondersoorten.

Luscinia m. africana

Luscinia m. hafizi

Land van herkomst:

West en Zuid Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Bosjes met vochtige ondergrond in bossen en parken.

Beschrijving vogel:

De Europese nachtegaal heeft een grootte van 16,5 cm.

Er is geen kleurverschil tussen de man en de pop.

De bovensnavel is bruin, de ondersnavel is hoornkleurig, geel aan de snavelbasis.

De kop en nek zijn bruin, iets gespikkeld. De rug is warmbruin, de stuit is roodbruin. De bovenstaart dekveren zijn roodbruin.

De keel en hals zijn crèmewit. De buik is grijsbruin met een lichte schubtekening. De borst, buik en onderlichaam zijn grijsbruin met een lichte schubtekening. De flanken zijn iets bruin bewaasd.

De vleugeldekenveren zijn bruin met een schubtekening. De slagpennen zijn roodbruin, de toppen ervan zijn bruin, iets gezoomd. De armpennen zijn dieper roodbruin.

De staartpennen zijn roodbruin. de toppen van de staartpennen zijn donkerbruin.

De pootkleur is vleeskleurig met hoornkleurige nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Europese nachtegaal wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Europese nachtegaal is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Europese Nachtegaal toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Nachtegaal is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De nachtegaal is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

De Nachtegaal staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) met de status: "kwetsbaar" .

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Europese nachtegaal**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Europese nachtegaal lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij nachtegalen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Daarnaast is de Europese nachtegaal gevoelig voor ijzerstapeling in de lever (hematomochrosis).

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Europese nachtegaal.

De Europese nachtegaal is een volièrevogel. De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een grote volièr.

De minimale afmetingen van de buitenvlucht moeten bij voorkeur 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh) zijn. De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in vol begroeide vluchten of volièrs.

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken. De vogels houden van een vochtige omgeving met brandnetels.

Europese nachtegalen zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvolièr gehouden kunnen worden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Europese nachtegaal is aanvullend onderstaand van toepassing:

---

⁶ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

Europese nachtegalen kunnen met vogels van gelijke grootte gehouden worden zoals de Silvidae soorten, leeuweriken, piepers, kwikstaarten etc.

Het fokken met de Europese nachtegaal.

Met deze vogelsoort kan in een buitenvlucht of volièrre worden gefokt.

Begin mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.

Zij maken een komvormig nest van kokosvezels in de beplanting of in een halfopen nestkastje van 6x6x5 cm..Ook is het mogelijk dat ze een nest op de grond maken.

Onder normale omstandigheden kan één broedronde gehouden worden.

Meestal worden 4-5 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.

De broedduur is 12-13 dagen.

Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 90%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 2001, blz. 392

Vogellexpresse 2017, no. 3, blz. 25 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot inheemse beschermde vogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Europese nachtegalen zijn vruchten- en insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima (ijzerarm)universeelvoer of eivoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen en eivoer. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander fruit worden aangeboden.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrift van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op. Voedseldieren (meelwormen) worden op een speciaal voedingssubstraat gezet 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

Om het aandeel eiwitten op te krikken wordt AVES opfok gegeven. Daarnaast vitamine D3 en aanvullende vitaminen en mineralen.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrres verstrekt in open schalen of stromend water in de biotoop volièrre.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Europese nachtegalen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie .

Europese nachtegalen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,9 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Europese nachtegaal verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Europese nachtegalen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft , maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevordering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Europese nachtegaal is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Europese nachtegaal een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, - ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 70.

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels"*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

LouMegens, *Europese cultuurvogels in opmars"*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2014. *Luscinia megarhynchos*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Blauwborst

2021, versie 1.2
NBvV code G1. 15.018.020

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Lucinia

Soort: **Lucinia svecica svecica**

Soorten/ondersoorten:

De *Lucinia svecica* heeft vijf Europese ondersoorten:
Lucinia s. cyanecula
Lucinia s. mamnetum
Lucinia s. volgae
Lucinia s. magna
Lucinia s. pallidogularis

Foto Rene Kleine

Land van herkomst:

Nood Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Komt voor in moerasgebieden, veenmoerassen en bossen langs beken.

Beschrijving vogel:

De Blauwborst heeft een grootte van 14 cm.
De snavel is zwart met een oranjebruine kleur aan de snavelinplant. De ogen zijn zwart.
De bevedering van de kop en nek is bruingrijs van kleur. De wangen zijn geelbruin. De wenkbrauwstreep is witachtig grijs.
De rug is grijsbruin, de stuit kaneelkleurig.
De keel en borst zijn diepblauw met op de borst/keel met in het midden een strakke kaneelkleurige tekening en aan de onderzijde een wit randje. Onder de blauwe borst een zwarte borstband, hieronder een smalle witte band. Het onderlichaam is wit met iets aanslag.

De slagpennen van de vleugels en staart zijn zwart met een grijsbruine zoom. De vleugel dekveren zijn diep grijsbruin met een lichtere grijsbruine zoom.

De bovenstaart dekveren zijn kaneelbruin, de onderstaart dekveren zijn licht crème.
De poten zijn zwart. het loopbeen is opvallend lang.

De pop mist het kaneelbruin en de borstvlak is wit. Totaal is de pop wat grauwer van kleur, het onderlichaam is meer getekend. De blauwe borstkleur is meer kobaltblauw en minder aanwezig.

Heeft iets minder roodbruin in de staart.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Blauwborst wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Blauwborst is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Blauwborst toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring.

Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De soort is geplaatst op bijlage I van de Vogelrichtlijn.

De soort is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern

De soort is geplaatst op bijlage II van de Bonn Convention (trekkende diersoorten).

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Blauwborst**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen.

Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Blauwborst lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Deze vogelsoort is gevoelig voor vitamine AD en B gebrek.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Blauwborst.

De Blauwborst is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Blauwborst al gauw per koppel een ruimte nodig van bij voorkeur 200 x 100 x 200 cm. (lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing in de vorm van plaggen worden aangebracht.

De Blauwborsten zitten veel op de grond en kunnen snel lopen of rennen.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

---

⁷ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Blauwborst is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen tijdens de broedtijd in dezelfde vlucht of volière onder te brengen. Na de broedperiode is dit wel mogelijk. Vanaf eind september moeten de mannen en de poppen afzonderlijk worden gehuisvest.

Vanaf het voorjaar tot diep in de nacht kunnen de Blauwborsten zingen, overleg met de burens is dan wel belangrijk.

Het fokken met de Blauwborst.

Blauwborsten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand juni/juli/augustus. Dan kunnen eerst de mannen en een paar weken later de poppen weer in de gemeenschappelijke volière worden ondergebracht

Ze maken zelf een nest in een tralienest, nestkom, een open nestkastje van 7x7x5, maar ze maken ook wel zelf een nest in de beplanting van de volière. Bij voorkeur laag bij de grond. Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot vijf eieren gelegd.

De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 12 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90-100%.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Voorwaarde is wel dat er direct bij het uitkomen van de jongen insecten in de vorm van levende buffalowormen, meelwormen, diepvriespinkies en krekeltjes beschikbaar zijn. Het komt nog veel voor dat de jongen direct door de pop uit het nest gegooid worden.

In de periode naar de jeugdruimte is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Kennisgeving van een kweekverslag ANBvV, 2008

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 2011, blz. 10 e.v.

De Europese Cultuurvogel, 2011, no.4, blz. 134 e.v.

Vogelexpressie 2016, no. 3, blz. 4 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de geslachten die behoren tot de Europese insecten en vruchteneters standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Blauwborst is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen (in de winterperiode op kamertemperatuur), buffalowormen en overige insecten. De Blauwborst eet de insecten met huid en haar. Onverteerbare resten worden na verloop van tijd uitgescheiden als braakballetjes, die op wanden of gaas worden afgezet.

Ter verbetering van de algehele conditie en om gebreken uit de voeding te compenseren worden als voedingssupplementen vitamine AD, vitamine B complex en Multi vitaminen toegediend.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen. Ook maken ze gebruik van stromend water als in de volière een waterval aanwezig is.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Blauwborsten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Blauwborsten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV.

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Blauwborsten niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Blauwborsten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Blauwborst is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt

vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Blauwborst een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld. Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Rene Kleine, A. Bouten, F. Bremer, fokkers van Blauwborsten.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 69.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels*, 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Luscinia svecica*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

BirdLife International. 2016. *Cyanecula svecica*. The IUCN Red List of Threatened Species 2016: e.T22709707A87887151.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Witgesterde Blauwborst

2021, versie 1.2
NBvV code G1. 15.018.019

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Luscinia

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Luscinia svecica cyaneola**

Soorten/ondersoorten:

De *Luscinia svecica cyaneola* is een ondersoort van de *Luscinia svecica svecica*, de Blauwborst.

Land van herkomst:

Centraal en Zuid Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Komt voor in rietvelden en andere dichte vegetatie.

Beschrijving vogel:

De Witgesterde Blauwborst heeft een grootte van 14 cm.

De bevedering van de kop is boven de snavel lichtbruin van kleur. De kop is zwartbruin met in het midden een lichtbruine kopstreep. De wenkbrauwstreep is crème van kleur.

De wangen zijn bruin, aan de bovenzijde zwartbruin. Tussen het oog en de snavel is de kleur zwart.

Ook de snavel zelf is zwart met een gelige kleur aan de snavelinplant.

De rug is grijsbruin, de stuit bruin.

De keel en borst zijn diepblauw met op de borst/keel afscheiding een heldere witte strakke vlek.

De halvemaanvormige buiktekening is kastanje bruin. Het onderlichaam is beige grijs.

De slagpennen van de vleugels en staart zijn zwart met een grijsbruine zoom. De vleugeldekveren zijn diep grijsbruin met een lichtere grijsbruine zoom.

De pop is in het geheel fletser en minder sprekend van kleur en tekening.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:

- onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
  - d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
  - e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Witgesterde Blauwborst wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort. Het houden van en fokken met de Witgesterde Blauwborst is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming. Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Witgesterde Blauwborst toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Witgesterde Blauwborst** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze

---

⁸ Cie DE&W NBvV, *Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels"*. 2020, uitgave NBvV. Documentnummer 2020 DE&W 04.

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witgesterde Blauwborst lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Witgesterde Blauwborst.

De Witgesterde blauwborst is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Witgesterde Blauwborst al gauw per koppel een ruimte nodig van bij voorkeur 200 x 100 x 200 cm. (lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Witgesterde Blauwborst is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen tijdens de broedtijd in dezelfde vlucht of volière onder te brengen. Na de broedperiode is dit wel mogelijk.

Het fokken met de Witgesterde Blauwborst.

Witgesterde Blauwborsten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei/juni.

Ze maken zelf een nest in een tralienest, nestkom, maar ze maken ook wel zelf een nest in de beplanting van de volièrè.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot vier eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 12 dagen. het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

De ouders brengen zelf e jongen groot.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juli 2006, blz. 234

Fokverslag www.vogelspeciaalclub.nl

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

De Witgesterde Blauwborst is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièrès verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Witgesterde Blauwborsten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Witgesterde Blauwborsten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Witgesternde Blauwborsten niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Witgesterde Blauwborsten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Witgesterde Blauwborst is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Witgesterde Blauwborst een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door G.H. Renskers, fokker van de Witgesterde blauwborst.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 69.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

John van der Jagt, *Insecteneters in de kijker*, uitg. Speciaalclub Europese Cultuurvogels,

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvlières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

del Hoyo, J., Collar, N.J., Christie, D.A., Elliott, A., Fishpool, L.D.C., Boesman, P. and
Kirwan, G.M. 2016. *HBW and BirdLife International Illustrated Checklist of the Birds of the
World. Volume 2: Passerines*. Lynx Edicions and BirdLife International, Barcelona, Spain and
Cambridge, UK.

Links

BirdLife International. 2016. *Cyanecula svecica*. The IUCN Red List of Threatened Species
2016: e.T22709707A87887151. www.iucnredlist.org

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke Houderijrichtlijn Tapuit

2021, versie 1.2

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Oenanthe

Afbeelding

zie NBvV Vogelindex

Soort: **Oenanthe oenanthe oenanthe**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten
Oenanthe o. leucorta
Oenanthe o. libanotica
Oenanthe o. seebohmi

Land van herkomst:

Geheel Europa ook IJsland.

Oorspronkelijk biotoop:

Broedt algemeen in steenachtige gebieden, liefst met weinig begroeiing.

Beschrijving vogel:

De Tapuit heeft een grootte van 14,5 – 15,5 cm.

Er is verschil tussen de kleur van de man en de pop. Ook is er verschil in zomer- en winterkleed.

De man:

De snavel en de ogen zijn zwart. Op het voorhoofd is een witgrijs bandje aanwezig. De oogteugel is zwart, de wenkbrauwstreep is witgrijs. De wangstreek is zwart. De overige kopbevedering en de nek is grijs, iets gehamerd. In de winter is de bevedering van kop en nek bruin. De rug en rugdekmantel zijn grijs, in de winter bruin. De stuit is wit met een vage zwarte omzoming.

De keel en borst zijn geelbruin, in de winter beige bruin met een rosse tint. De buik en onderlichaam zijn witgrijs.

De vleugelpennen zijn zwart, in de winter bruin met duidelijke licht beige bruine omzoming.

De vleugeldekveren zijn zwart. Ter hoogte van de mantel en armpennen zijn ze vaag witgrijs omzoomd. De staart is vanaf de stuit wit en gaat over in zwart. Alleen de twee middelste startpennen zijn helemaal zwart.

De poten zijn lang, zwart en met zwarte nagels.

De pop:

Het voorhoofd is beige, de wenkbrauwstreep is wit.

De kopbevedering, de nek, de rug, de mantel hebben een bruin grijze kleur.

De vleugels zijn zwart bruin met een smalle beige bruine omzoming.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2017/160 van 20 januari 2017.

opmerkingen:

De Tapuit wordt gerekend tot de Europese insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Tapuit is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Tapuit toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De (Iberische) Tapuit is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Tapuit is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd
De Tapuit staat op de Nederlandse Rode Lijst (5 november 2004, bijgewerkt op 16 aug. 2016) met de status "bedreigd".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Tapuit**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van deze natuurlijke gedragingen van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Tapuit lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Tapuiten kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Bij de Tapuiten kan zich vooral hematomochrosis (ijzerstapeling in de lever) voor doen.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Tapuit

De Tapuit is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Tapuit al gauw een ruimte nodig van 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Tapuit is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen. Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen b.v. Zwartkoppen bij de vogels worden geplaatst. De vogels zitten veel op de grond en nestelen vaak op 50 cm. hoogte.

Het fokken met de Tapuit.

Tapuiten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in een tralienestkastje. In de natuur broeden ze vaak in een beschut plekje b.v in een konijnenhol.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 14 dagen. het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

Tijdens de aanwezigheid van jongen moet het aantal levende insecten fors opgehoogd worden.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Onze Vogels no. 9, sept 2018, blz. 6 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBVV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Tapuit is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit, meelwormen, buffalowormen, moriowormen, wasmotten, pinky's, en krekels.

De voedseldieren worden 24 uur van tevoren geprepareerd met een mengsel van appel/witlof/wortel, gemengd met brood, zemelen, vitaminen, kalk en mineralen.

Als de meelwormen en buffalo wormen aan de vogels worden gegeven worden ze gezeefd en worden enkele druppels water oplosbare vitaminen door de wormen gemengd waarna ze bestrooid worden met AVES Triovit.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volièren verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Tapuiten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Tapuiten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,8 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Tapuit niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Tapuiten als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Tapuit is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Tapuit een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebber is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 – 2020,, blz. 78.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012*
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars"*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 1, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International 2014. *Oenanthe oenanthe*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.1. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Diadeemroodstaart

2021, versie 1.1

NBvV code : geen code aangetroffen.

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Phoenicurus

Soort: **Phoenicurus moussieri**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Algeria; Libya; Morocco; Tunisia

Foto Rene Kleine

Oorspronkelijk biotoop:

Ruig, droog, heuvelachtig en stenig terrein met struikachtige vegetatie.
Ze komen voor op een hoogte van 500 – 3200 m. boven de zeespiegel.

Beschrijving vogel:

De Diadeemroodstaart is een vogel van 13 cm.

Er is een duidelijk kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is zwart, lang en spits. De oogring, iris en pupil is zwart.

Het voorhoofd heeft een zwart bandje dat rond loopt in de richting van het oog.

Boven het zwarte bandje loopt een witte wenkbrauwstreep die naar de zijkant van de nek steeds breder uitvloeit. De bovenzijde van de kop en de nek is zwart. De zijkant van de kop, de wang- en oorstreek is zwart. De rug en stuit zijn zwart. De bovenstaart dekveren zijn roestbruin.

De keel, hals, buik en flanken zijn roestbruin. Het onderlichaam en de onderstaart dekveren zijn lichter bruin.

De vleugeldekken zijn zwart. De vleugelpennen zijn zwart. Enkele middelste vleugelpennen zijn wit omzoomd waardoor op het vleugeldekk een witte vlek ontstaat. De buitenste staartpennen zijn roestbruin, de middelste staartpennen zijn zwart. De onderzijde van de staart is roestbruin van kleur.

De poten zijn lang en zwart met donkere nagels.

De pop is minder zwart dan de man en heeft geen witte wenkbrauwstreep.

Ook op het vleugeldekk is geen witte vlek aanwezig.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012

Doelstelling houderijrichtlijn .

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Diadeemroodstaart**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluidende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

---

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Diadeemroodstaart lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Diadeemroodstaart.

De Diadeemroodstaart is een volièrevogel.

De vogel moet dan ook bij voorkeur ondergebracht worden in een vlucht met een nachthok.

De afmetingen van de buitenvlucht zijn b.v. 2 x 1 x 2 meter, (lxbxh). De buitenvlucht moet gedeeltelijk overdekt zijn. De vogels worden bij voorkeur gehouden in vol begroeide vluchten.

De beplanting kan uit vele soorten bomen, heesters en planten bestaan. Liefst soorten die veel insecten e.d. aantrekken.

Diadeemroodstaarten zijn sterke vogels, die in de winter in een overdekte buitenvolière gehouden kunnen worden tot een temperatuur van -10° C. Bij slechte weersomstandigheden moet schuilgelegenheid aanwezig zijn in b.v. de vorm van een droog en tochtvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Diadeemroodstaart is aanvullend onderstaand van toepassing:

Diadeemroodstaarten worden bij voorkeur als koppel in een vlucht gehouden. Buiten het broedseizoen is het beter de koppels te scheiden.

De vogels kunnen ook in grote volières worden gehouden als daar dan maar geen andere Phoenicurus soorten in zijn onder gebracht.

Het is toch wel een moeilijk soort om mee te fokken, maar verder zijn ze goed te houden vogels. Ze zijn minder agressief dan inheemse roodstaarten. Het zijn makkelijke eters en rustig in benadering.

Het fokken met de Diadeemroodstaart.

Met deze vogelsoort kan in een onverwarmde vlucht worden gefokt.

Eind mei beginnen de vogels met de nestbouw. De start van het broedseizoen wordt mede bepaald door een verhoogde aanbod van insecten.

Zij maken een komvormig nest van kokosvezels in de beplanting of in een halfopen nestkastje van 6x6x5 cm.

Onder normale omstandigheden kunnen drie broedronde gehouden worden.

Meestal worden 3-5 eitjes gelegd, Met tussenpozen van 1 dag worden de eitjes gelegd.

De broedduur is 12-13 dagen.

Het uitkomstpercentage is vrij hoog, zo'n 80%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode naar de jeugdrui is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Voeding, drinken en badwater.

Diadeemroodstaarten zijn insecteneters.

Als basisvoer geven we een prima universeelvoer en insectenpaté met een weinig witte meelwormen, wasmotlarven, buffalo's, vliegen, spinnen, sprinkhanen, krekels en eigen gemaakt eivoer met diepvriesinsecten. Dit moet dagelijks vers verstrekt worden. Daarnaast kunnen ook bessen en ander fruit worden aangeboden.

Het voedsel moet in meerdere bakken, op verschillende plaatsen en hoogten aangeboden worden.

Tijdens de opfok moet het menu uit ruim voldoende porties levend voer bestaan.

Nu ook weer zo weinig mogelijk meelwormen.

Deze stimuleren de broeddrijf van de vogels en daardoor worden vaak de nesten met jongen verlaten en beginnen ze weer aan een nieuw legsel.

Bij de opfok van de jongen kunnen ook de nimfen van de meelworm gebruikt worden, de vogels zijn daar dol op.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium. Om een optimale conditie te bevorderen wordt extra vitamine AD en B-complex, en multivitaminen toegevoegd.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in de vlucht verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Diadeemroodstaarten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. De vogels worden tijdens een tijdelijke tentoonstelling onder gebracht in een kleine kistkooi. Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen kweek worden ingezonden.

Identificatie en registratie.

Het beleid van de NBvV is er op gericht dat iedere vogel die bij haar leden in kooien, vluchten of volières worden gehouden tijdig voorzien wordt van een naadloos gesloten pooring. Deze ringen worden door de bond in eigen beheer vervaardigd. In de ring zijn gegevens gegraveerd die verwijzen naar het geboortjaar, het kweeknummer van de eerste eigenaar, de aanduiding van de bond en een volgnummer.

De geadviseerde ringmaat voor de Diadeemroodstaart is 2,5 mm.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Diadeemroodstaart niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Diadeemroodstaarten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Het verdient aanbeveling dat de verkoper een kopie van deze houderijrichtlijn meegeeft aan de koper.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Diadeemroodstaart is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of Diadeemroodstaarten enige kans van overleving hebben.

De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan. Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is dit houderijvoorschrift opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Rene Kleine, fokker van Diadeemroodstaarten en lid van de NBvV.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièere- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièr- en kooivogels door leden van de NBvV.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International 2012. *Phoenicurus moussieri*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Zwarte roodstaart

2021, versie 1.2

NBvW code G1 15.018.015

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Phoenicurus

Soort: **Phoenicurus ochruros ochruros**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn drie ondersoorten
Phoenicurus.o. atterrimus
Phoenicurus o. gibraltariensis
Phoenicurus o. semirufus

Land van herkomst:

Geheel Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Open bossen, parken en struikgewas.

Beschrijving vogel:

De Zwarte roodstaart heeft een grootte van 15 cm.

De kleur van de man en pop verschillen, ook verschilt de kleur in zomer en winter.

De man:

De snavel is lang spits en zwart. De oogring, iris en pupil is zwart.

De kop en nek zijn zwart. De rugbevedering is zwartgrijs. De stuit is roestrood.

De borst, buik en onderlichaam zijn egaal zwartgrijs. De onderstaart dekveren zijn lichtbruin met oranje.

De vleugeldekveren zijn grijs zwart. Op de armpennen is een lichtgrijze spiegel aanwezig.

De staartpennen zijn zwartgrijs, de middelste staartpennen zijn oranjebruin.

De onderzijde van de staart is roestbruin. In de winter zijn al deze onderdelen meer grijs, met een iets bruine waas.

De pootkleur is zwart met donkere nagels.

De pop:

De pop heeft een witte oogring. De iris en de pupil zijn zwart.

De rug en vleugeldekveren zijn bruingrijs. De borst en buik zijn bruingrijs, het onderlichaam is lichtgeel. De pop mist in de vleugels de witte spiegels. De slagpennen en de staart zijn bruingrijs.

De onderzijde van de staart is oranjegeel.

De pootkleur is zwart met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Zwarte roodstaart wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Zwarte roodstaart is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Zwarte roodstaart toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Zwarte roodstraat is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Zwarte roodstaart**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluidende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁰ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Zwarte roodstaart lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Zwarte roodstaart.

De Zwarte roodstaart is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volièr of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Zwarte roodstaart al gauw een ruimte nodig van bijvoorbeeld 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volièr of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volièr of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volièr of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Zwarte roodstaart is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volièr onder te brengen.

Als de volièr groot genoeg is en goed beplant kunnen Heggemussen of Blauwborsten bij de vogels worden geplaatst.

De Zwarte roodstaarten zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

---

¹⁰ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Het fokken met de Zwarte roodstaart.

Zwarte roodstaarten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei.

Ze maken zelf een nest in een half open nestkast of op een richel.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vier tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 1995, blz. 11 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, aug. 2006, blz. 270 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Zwarte roodstaart is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit ijzerarm universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insectenetters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine D3 worden toegevoegd.

Om het aandeel eiwit op te voeren kan AVES opfok gegeven worden

Voedseldieren (meelwormen) worden ook daartoe op een speciaal mengsel gezet 24 uur voordat zij aan de vogels gevoerd worden.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Zwarte roodstaarten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende vijf jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Zwarte roodstaarten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Zwarte roodstaarten niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Zwarte roodstaarten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Zwarte roodstaart is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Zwarte roodstaart een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn –ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Lou Megens, fokker van Zwarte roodstaarten.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 72.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'* 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Phoenicurus ochruros* . The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Gekraagde roodstaart

2021, versie 1.2

NBvV code G1, 15.018.014

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Phoenicurus

Soort: **Phoenicurus phoenicurus**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoorten
Phoenicurus.p. samamisticus

Land van herkomst:

Geheel Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Open bossen, parken en struikgewas.

Beschrijving vogel:

De Gekraagde roodstaart heeft een grootte van 14 cm.

De kleur van de man en pop verschillen, ook verschilt de kleur in zomer en winter.

De man heeft een witgrijs voorhoofd overgaand in een grijze kopbevedering en nek. Deze is fijn zwart gespikkeld. De voorhoofdsband, wangen keel en kin zijn egaal zwart.

De rug is glanzend blauwachtig grijs, iets zwart gespikkeld. De stuit heeft een oranjebruine kleur.

De borst en flanken zijn roestbruin tot helder kastanjebruin en loopt in het onderlichaam weg in een rossige grijze kleur.

De vleugels zijn zwartgrijs met een beige waas en grote witte spiegels. De onderste vleugeldekveren zijn vaal rood.

De middelste pennen van de staart zijn egaal donkerbruin, de overige staartpennen zijn rood tot roodachtig kastanje bruin.

De pop heeft een duidelijk witte oogring.

De keel is crèmekleurig. De rug is grijsbruin van kleur. De borst is beige met een licht oranje waas.

De flanken zijn geelbruin.

In winterkleed is het zwart in de hals en in de borst bij de man grijs. Het roodbruin is licht omzoomd. De pop mist de zwarte en witte veervelden. Het totale kleurbezit is in winterkleed duidelijk matter van kleur.

In de rusttijd (dat gelijk loopt met het tentoonstellingsseizoen) ligt over het totale verenpak een beige waas.

Dit wordt veroorzaakt door het beige van kleur worden van de veertoppen.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Gekraagde roodstaart wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Gekraagde roodstaart is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Dit besluit is een AMvB bij de Flora en Faunawet

Artikel 5 van dit besluit geeft aan dat het houden van en fokken met de Gekraagde roodstaart mogelijk is als de vogels voorzien zijn van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Gekraagde roodstaart is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

De Gekraagde roodstaart is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Gekraagde roodstaart is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een

houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Gekraagde roodstaart lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Gekraagde roodstaart.

De Gekraagde roodstaart is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooien heeft de Gekraagde roodstaart al gauw een ruimte nodig van bijvoorbeeld 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

---

¹¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Gekraagde roodstaart is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen zij bij de vogels worden geplaatst.

De Gekraagde roodstaarten zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Gekraagde roodstaart.

Gekraagde roodstaarten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in een gesloten nestkast met een halve maanvormige opening.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 dagen. het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 2009, blz. 423 e.v.

Vogelexpressie 2009, no.2, blz 81 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2012, blz. 29

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2014, blz. 8 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Gekraagde roodstaart is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen vaak geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen. Toch kan gedoseerd vitamine K4 worden toegevoegd.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Gekraagde roodstaarten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling. Ze kunnen gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een kleine kistkooi.

Niet iedere fokker stuurt zijn vogels naar een tijdelijke tentoonstelling. De vogel heeft teveel ruimte nodig om zonder stress deze tijd door te brengen.

Identificatie en registratie.

Gekraagde roodstaarten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Gekraagde roodstaarten niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Gekraagde roodstaarten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Gekraagde roodstaart is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Gekraagde roodstaart een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volièrre of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Fokke Veenstra, fokker van Gekraagde roodstaarten en lid van de NBvV.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 3, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 73

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012*
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars", 2009*
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Phoenicurus phoenicurus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Paapje

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 019.030

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Saxicola

Soort: **Saxicola rubetra**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Geheel Europa, uitgezonderd het Noorden.

Oorspronkelijk biotoop:

Open terreinen, vochtige weiden, lage begroeiing en langs sloten.

Beschrijving vogel:

De vogel heeft een grootte van ca. 12.5 cm.

Er is verschil in de kleur van de bevedering tussen de man en de pop.

Ook verschilt de kleur van de man binnen en buiten de broedtijd.

De man:

De snavel is klein, spits en zwart van kleur. De oogring, iris en pupil zijn zwart.

In het broedseizoen is de kopbevedering donker zwartbruin. Buiten de broedtijd is de

kopbevedering bruin, met donkere veren die een lichte omzoming hebben. De

wenkbrauwstreep is wit, in de winter crème, breed achter het oog. De wangen zijn bruin, aan

de voor en achterzijde zwartbruin. In de winter bruin. De mantel en rug zijn donker

zwartbruin, met een crème omzoming. In de winter bruin met donkere veren die een lichte

omzoming hebben. De stuit is geelbruin met donkere vlekken.

De keelband is wit en loopt onder de snavel door langs de wangen tot aan de nek.. De borst

is dieporanje en de flanken zijn geelbruin. De buik en het onderlichaam zijn wit..

De vleugelpennen zijn donkerbruin met een smalle lichte zoom. De vleugeldekveren zijn

crème omzoomd. Tussen de dekveren en slagpennen is een wit vlekje zichtbaar. De

armpennen zijn donkerbruin met een crème zoom. In de winter zijn ze bruin. De

staartpennen zijn bruin, de buitenste staartpennen zijn aan de basis wit.

De pop:

De kopbevedering van de pop is als die van de man in de winter: bruin met donkere veren.

De mantel, rug en vleugeldek is bruin met donkere veren. De borst is licht oranjebeige.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

Het Paapje wordt gerekend tot de Europese insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met het Paapje is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met het Paapje toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Het Paapje is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Het Paapje is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern LC ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Het Paapje staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt op 21 april 2018) met de status "bedreigd".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor het **Paapje**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen.

Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Paapje lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Vliegenvangers kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor het Paapje.

Het Paapje moet ondergebracht worden in een ruime goed beplante volière of vlucht. Een koppel heeft bij voorkeur een ruime nodig van bijvoorbeeld 300 x 250 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn. Ook een onverwarmde binnenkooi is een goede oplossing als de temperatuur daarin niet onder het vriespunt zakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

---

¹² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Voor het Paapje is aanvullend onderstaand van toepassing:
Als de volière of vlucht maar groot genoeg is kunnen Paapjes met andere inheemse vogels samen gehouden worden.

Het fokken met het Paapje.

Paapjes zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.
Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april - juni.
Ze maken zelf een nest in b.v. een halfopen nestkasje op ca. 50 cm. hoogte in de volière.
Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vier tot zes eieren gelegd. De vogels broeden beide zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 11 tot 12 dagen. het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.
In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

In de broedperiode moet het aanbod van levende voedseldieren worden verhoogd.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1977, blz. 62
BEC fokverslagen

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Het Paapje is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit, meelwormen, buffalowormen, moriowormen, wasmotten, pinky's, en krekels.

De voedseldieren worden 24 uur van tevoren geprepareerd met een mengsel van appel/witlof/wortel, gemengd met brood, zemelen, vitaminen, kalk en mineralen.

Als de meelwormen en buffalo wormen aan de vogels worden gegeven worden ze gezeefd en worden enkele druppels water oplosbare vitaminen door de wormen gemengd waarna ze bestrooid worden met AVES Triovit.

Aanvullend kan aan de vogels universeelvoer, insectenpaté en onkruidzaad worden verstrekt.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het Paapje kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Paapjes moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,6 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor het geringde Paapje niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Paapjes als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij het Paapje is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat het Paapje een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volièere of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, deel 3, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 98.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2006, deel 11, ISBN 849655306X

Links.

BirdLife International 2012. *Saxicola rubetra*, The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn Roodborsttapuit

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.018.014

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Muscicapidae = vliegenvangers
Geslacht: Saxicola

Soort: **Saxicola torquata hibernans**

Soorten/ondersoorten:

Er is zijn 24 ondersoorten

Land van herkomst:

West-, midden-, en zuid Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Heidevelden, grazige vlakten met struikbedekking

Beschrijving vogel:

De vogel heeft een grootte van ca. 12 cm.

Er is verschil in de kleur van de bevedering tussen de man en de pop.

Ook verschilt de kleur van de man binnen en buiten de broedtijd.

De man:

De snavel is klein, spits en zwart van kleur. De oogring, iris en pupil zijn zwart.

In het broedseizoen is de kopbevedering zwart en vormt als het ware een kap. Buiten de broedtijd is de kopbevedering meer bedekt met lichte veerranden. De mantel en rug zijn zwartbruin, met bruine streepjes en omzoming. De stuit is wit met aan de buitenrand zwarte vlekken met beige omzoming.

De hals is wit tot aan de flanken. De borst en flanken zijn kaneel bruin. De buik en het onderlichaam zijn licht crème.

De vleugeldekveren en vleugelpennen zijn zwartbruin met een smalle bruine zoom. Op de vleugels ligt een witte vleugelband. De staart is zwartbruin.

De poten zijn zwart met zwarte nagels.

De pop:

De kopbevedering van de pop is bruingrijs gespikkeld en mist de brede witte halstekening van de man. De mantel, rug en vleugeldek is bruingrijs met licht bruine bestreping en omzoming.

De vleugels zijn bruingrijs met een smalle lichte omzoming. De vleugelband is minder sprekend en minder uitgebreid.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Roodborsttapuit wordt gerekend tot de Europese insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Roodborsttapuit is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Roodborsttapuit toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Roodborst tapuit is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bonn.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern LC ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodborsttapuit**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodborsttapuit lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodborsttapuit.

De Roodborsttapuit moet ondergebracht worden in een ruime goed beplante volière of vlucht.

Een koppel heeft bij voorkeur een ruime nodig van bijvoorbeeld 300 x 250 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn. Ook een onverwarmde binnenkooi is een goede oplossing als de temperatuur daarin niet onder het vriespunt zakt.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodborsttapuit is aanvullend onderstaand van toepassing:

Als de volière of vlucht maar groot genoeg is kunnen Roodborsttapuiten met andere inheemse vogels samen gehouden worden.

---

¹³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Het fokken met de Roodborsttapuit.

Roodborsttapuiten zijn in hun tweede levensjaar broedrijp. Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april - juni. Ze maken zelf een nest in b.v. een halfopen nestkasje op ca. 50 cm. hoogte in de volière. Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vier tot zes eieren gelegd. De vogels broeden beide zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 11 tot 12 dagen. het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%. In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

In de broedperiode moet het aanbod van levende voedseldieren worden verhoogd.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1977, blz. 62
Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2007, blz. 115
Vogelexpresse 2015, no.4, blz. 149 e.v.
BEC fokverslagen

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooi- en volièrevogels standaardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodborsttapuit is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit, meelwormen, buffalowormen, moriowormen, wasmotten, pinky's, en krekels.

De voedseldieren worden 24 uur van tevoren geprepareerd met een mengsel van appel/witlof/wortel, gemengd met brood, zemelen, vitaminen, kalk en mineralen.

Als de meelwormen en buffalo wormen aan de vogels worden gegeven worden ze gezeefd en worden enkele druppels water oplosbare vitaminen door de wormen gemengd waarna ze bestrooid worden met AVES Triovit.

Aanvullend kan aan de vogels universeelvoer, insectenpaté en onkruidzaad worden verstrekt.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Roodborsttapuit kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Roodborsttapuiten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,6 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Roodborsttapuit niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodborsttapuiten als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodborsttapuit is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Roodborsttapuit een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Lou Megens, fokker van Roodborsttapuiten.

Literatuur

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièr- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, deel 3, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 98.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

\

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2004, deel 9, ISBN 8487334695

Links

BirdLife International 2012. *Saxicola torquatta* The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Specifieke houderijrichtlijn

Wielewaal

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 17.012.010

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Oriolidae = wielewalen en vijgvogels
Geslacht: Oriolus

Soort: **Oriolus oriolus**

Soorten/ondersoorten:

Van deze soort zijn zeven ondersoorten

Land van herkomst:

Midden- en Zuidoost Europa

Oorspronkelijk biotoop:

In hoof loofbos, graag nabij meren, ook in parken en boomgroepen in cultuurlandschappen.
Zomergast in Nederland van april tot september.

Beschrijving vogel:

De vogel is 23 cm. groot.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is roodachtig, lang en spits. De oogring is geel, de iris roodbruin met een zwarte pupil.

De kopbevedering is diep helder geel, in de nek helder geel. Vanaf de snavelinplant loopt een zwarte oogteugel tot achter het oog. De wangstreek is diep helder geel. De rug is diep helder geel, de stuit is egaal helder geel.

De keel, borst, flanken zijn diep helder geel. De en onderlichaam zijn helder geel.

De vleugeldekkveren zijn zwart, op de zwarte grote vleugeldekkveren bevindt zich een heldere gele spiegel. De vleugelpennen zijn zwart met een witte zoom. De staart is zwart met aan de drie buitenste pennen een heldere gele vlek die samen de staartspiegel vormen. De poten zijn grijs met zwarte nagels.

De pop:

De kopbevedering is geheel geelgroen. Boven het oog loopt een smalle wenkbrauwstreep
De wangstreek is geelgroen. vanaf de snavelinplant loopt naar het oog een zwarte oogteugel die ook vaag zichtbaar is achter het oog. De rug is geelgroen, de stuit is geel.

De keel en bek zijn witgrijs met een fijne zwarte streepstekening. De borst is witgrijs met een fijne zwarte streepstekening. De flanken zijn vanaf de vleugelbocht geel met een fijne zwarte streepstekening. De buik en onderlichaam zijn witgrijs met een fijne zwarte streepstekening.

De vleugeldekenen zijn groengeel. De grote vleugeldekenen zijn zwart waarvan er vier een witte omzoming aan het uiteinde hebben. Deze vormen de vleugeltekening. De vlegelpennen zijn zwart met een witte omzoming. De staart is zwartgrijs met aan de drie buitenste pennen een gele vlek, die samen de staartspiegel vormen.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen)
onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten
onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

opmerkingen:

De Wielewaal wordt gerekend tot de Europese vruchten en insectenetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Wielewaal is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Wielewaal toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Wielewaal is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd. De Wielewaal staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt op 21 april 2018) met de status "kwetsbaar" .

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Wielewaal** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Wielewaal lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièrè- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Wielewaal.

De Wielewaal moet ondergebracht worden in een ruime goed beplante volièrè of vlucht.

De volièrè moet zo ingericht zijn dat de vogels een uitkijplek kunnen hebben op een open ruimte om insecten te vangen.

Een koppel heeft bij voorkeur een ruime nodig van bijvoorbeeld 300 x 250 cm met toch tenminste een hoogte van 200 cm.

---

¹⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn. Een tocht- en vorstvrij nachthok is een goede oplossing.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Wielewaal is aanvullend onderstaand van toepassing:

Als de volière of vlucht maar groot genoeg is kan de Wielewaal met andere vogels samen gehouden worden.

Het is een rustige vogel en niet agressief naar andere vogels toe.

Het fokken met de Wielewaal.

Wielewalen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand mei, juni. Het is dus maar kort van duur.

De pop maakt zelf een komvormig nest in een oud gebruikt nest of in een halfopen nestkastje.

Als nestmateriaal gebruiken ze gras, takjes, mos, vezels en spinrag.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan eenmaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden drie tot vijf eieren gelegd, beide vogels broeden zelf deze eieren uit. Tijdens het broeden wordt de pop door de man gevoerd.

In het broedseizoen worden meer levende insecten gegeven. Als er jongen zijn wordt in de eerste twee weken wat extra vitamine/ mineralen over de insecten gestrooid zodat de jongen dit voldoende binnenkrijgen.

De broedtijd is 14 tot 16 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 90%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad BEC, febr. 2011, blz. 29

Fokverslag in het archief van COM Nederland

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de beschermde inheemse kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Wielewaal is in hoofdzaak een insecteneter.

Als belangrijkste bestanddelen bestaat het voedsel dan ook uit universeelvoer, insectenpaté, meelwormen, buffalowormen, pinky's en overige insecten.

Aanvullend kan onkruidzaad worden verstrekt.

Insecteneters krijgen geen voedingssupplementen in de vorm van vitamines en eiwitten omdat ze dit al voldoende uit de insecten halen.

Grit, kalk en maagkiesel zijn standaard nodig voor de bevordering van de spijsvertering en de opbouw van calcium.

De vogels krijgen naast vers drinkwater ook schoon badwater. Dit wordt in volières verstrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Algemeen geldt dat vogels die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling vroegtijdig gewend moeten raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Wielewaal kan gedurende vijf jaar als Eigen Kweek ingezonden worden in een kleine kistkooi.

Identificatie en registratie.

Wielewalen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 4,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

Er dient een administratie bijgehouden te worden waaruit blijkt aan wie een dergelijke ring is afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Wielewaal niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van een Wielewaal als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Wielewaal is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Wielewaal een kans van overleving heeft. Dit wordt mede bepaald door de periode waarin de vogel ontsnapt in de relatie tot de trektijd van de soort.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek en Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten ,deel 3, uitgave van de NBvV 2015 - 2020, blz. 106.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv,serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2004, deel 13, ISBN 978 8496553453

Links.

BirdLife International 2012. *Oriolus oriolis*The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

www.bec-info.com

Bijlage A:

**Huisvestingsmatrix voor vogels uit de cluster 2b
Insecten- en vruchtenetende inheemse kooi- en volièrè vogels.**

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolièrè met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volièrè Binnen vlucht Vluchtkooi 100 x 100 x 50 cm.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding broedseizoen	Het aanbrenge van nestkastjes in de volièrè, vlucht of nachthok.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm	Broedseizoen	Nestgelegenheid in vluchten, volièrès en aangebouwde nachthokken.	1 koppel
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volièrè, vlucht of vluchtkooi	
Van 11 - 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 40 x 40 x 50 cm. Kooi 50 x 40 x 50 cm Kooi 50 x 50 x 50 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgescreven Tentoonstellingskooi	1
	Rustperiode	Zie start matrix	

Insecten- en vruchtenetende inheemse cultuurvogels worden gehouden in volièrès en vluchten met, bij voorkeur, een aangebouwd nachthok.

Ter vorbereiding op de deelname aan een tijdelijke tentoonstelling worden de vogels ondergebracht in kooien